

enheten Affärsstöd
Erika Moberg
Kvalificerad Handläggare
010-488 71 91
erika.moberg@arbetsformedlingen.se

Datum
2026-04-13

Ert datum
2026-04-14

Diarienummer
Af-2026/0003 4468

Ert diarienummer
Fi2025/02153

Finansdepartementet

Arbetsförmedlingens remissvar: Tredjelandslieferantörers tillträde till upphandlingsförfaranden- Ds 2025:29

Arbetsförmedlingen lämnar följande synpunkter.

Arbetsförmedlingens remissvar omfattar de lagändringar som föreslås i lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) och lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

Sammanfattning

I remissvaret tillstyrker Arbetsförmedlingen föreslagen ändring i LOU men med kommentarer.

Arbetsförmedlingen anser att det behövs tydligare vägledning kopplat till hur lagförslaget ska tillämpas bland annat med avseende på hur en leverantörs ursprung ska bestämmas.

Arbetsförmedlingen anser att det är beklagligt att utredningen inte gör samma tolkning av direktivet som Kommissionen gjort vad gäller möjligheten att förhindra underleverantörer från tredje land. Utredningens tolkning begränsar våra möjligheter att förhindra underleverantörer från tredjeland.

Arbetsförmedlingen avstyrker slutligen utredningens beslut om att inte föreslå motsvarande förändringar i lagen om valfrihetssystem. Utredning motiverar sitt ställningstagande med att det är en nationell lagstiftning som faller utanför upphandlingsdirektivets område. Arbetsförmedlingen anser trots detta att samma verktyg bör finnas för att hindra antagonistiska stater även inom lagen om valfrihetssystem.

Arbetsförmedlingens synpunkter

Allmänna synpunkter

Behov av tydligare vägledning

Behovet av tydligare vägledning kopplat till hur bestämmelserna ska tillämpas är stort. Eftersom detta inte är tydligt i varken EU-domstolens praxis, Kommissionens vägledning eller denna promemoria behöver kommande förarbeten till lagbestämmelserna omhänderta behovet.

Arbetsförmedlingen instämmer i promemorians slutsats att ett stort ansvar läggs på upphandlande myndigheter att navigera handlingsutrymmet som ges. Utan praktisk vägledning, tydliga svar avseende de frågor som vårt remissvar belyser nedan samt i avsaknad av övergångsbestämmelser riskerar tillämpningen bli oenhetlig och inkonsekvent.

Behovet av att stärka den nationella säkerheten i offentlig upphandling

Som upphandlande myndighet och beredskapsmyndighet upplever Arbetsförmedlingen att det ställs högre och högre krav på oss att omhänderta ett adekvat säkerhetsarbete och kontinuitetshantering i ett alltmer ostabilt omvärldsläge. Arbetsförmedlingen anser inte att promemorians förslag är tillräckliga för att neka leverantörer från antagonistiska stater tillträde till Sveriges upphandlingsmarknad. Det vore önskvärt att få tydligare och mer långtgående verktyg för att stärka den nationella säkerheten.

Därutöver vill Arbetsförmedlingen tillägga att det ej heller finns en tydlig definition av begreppet antagonistiska stater vilket ytterligare försvårar bestämmelsernas tillämpning i de fall en begränsning ska syfta till att öka den nationella säkerheten.

Hur avgörs vem som är tredjelandsleverantör?

Arbetsförmedlingen delar inte promemorians slutsats att det är tillräckligt att hänvisa till IPI-förordningens bestämmelser rörande ekonomiska aktörers ursprung avseende frågan vem som är att anse som tredjelandsleverantör då även dessa är svåra att tolka och applicera i förekommande fall.

Varken promemorian eller IPI-förordningens bestämmelser ger exempelvis svar på frågan vad som gäller när ett bolag helt eller delvis ägs av aktörer från tredjeländer.

Arbetsförmedlingen anser att denna lagändring inte blir möjliggörande för att kunna välja bort anbud där det finns en tydlig inblandning, exempelvis genom ägarandelar, från antagonistiska stater.

Datum
2026-04-13Diarienummer
Af-2026/0003 4468

Underleverantörer och åberopande av annans kapacitet

Arbetsförmedlingen vill påtala att det reella behovet för att kunna stärka den nationella säkerheten även innefattar att kunna begränsa en leverantörs möjlighet att använda sig av underleverantörer eller åberopa annans kapacitet från tredjeländer som saknar frihandelsavtal i de fall dessa länder också är att anses som antagonistiska stater. Utifrån ett säkerhetsperspektiv är säkerhet i leveranskedjan en avgörande faktor för att inte öppna upp för sårbarheter och risker (till exempel en så kallad "supply chain attack"). Därutöver kan nämnas att cybersäkerhetslagen (2025:1506) ställer krav på säkerhetsåtgärder rörande säkerhet i leveranskedjan, enligt 2 kap. 3 §.

Det är olyckligt att EU-domstolens praxis inte ger tydliga svar rörande hanteringen av underleverantörer och företag vars kapacitet åberopas från tredjeländer utan frihandelsavtal. Det är en uppenbar fråga som upphandlande myndigheter kommer att ställas inför. Det är Arbetsförmedlingens tolkning att Kommissionens Q&A skapar handlingsutrymme även för att begränsa användandet av underleverantörer eller företag vars kapacitet åberopas från tredjeländer.

Byggtreprenader, varor och tjänster från tredjeland

Även vad gäller upphandlande myndigheters möjligheter att begränsa varor och tjänster från tredjeländer utan frihandelsavtal råder i nuläget en stor otydlighet. Det vore önskvärt att få ett tydliggörande av när det anses motiverat utifrån ett tvingande samhällsintresse, såsom exempelvis säkerhet, så att upphandlande myndigheter förstår i vilka avseenden det är motiverat att diskriminera sådana varor från tredjeland.

Lagen om valfrietssystem

Arbetsförmedlingen avstyrker promemorians förslag att inte införa motsvarande ändringar i LOV. Myndigheten delar förvisso promemorians slutsats att valfrietssystem inte omfattas av upphandlingsdirektivens tillämpningsområde samt att några ändringar inte *måste* genomföras med anledning av EU-domstolens uttalanden i Kolin och Qingdao. Promemorian redogör dock inte för att det skulle finnas några rättsliga hinder som gör att Sverige inte kan införa motsvarande ändringar i LOV och Arbetsförmedlingen ser inte heller att några sådana skulle finnas. Arbetsförmedlingen anser att möjligheten att förkasta ansökningar från tredjeländer utan frihandelsavtal ska finnas även gällande valfrietssystem. Om syftet är att ge upphandlande myndigheter verktyg till att hindra leverantörer från antagonistiska stater att få tillträde till myndighetens skyddsvärda intressen eller uppgifter bör denna möjlighet även finnas för valfrietssystem.

Arbetsförmedlingen har särskild erfarenhet av LOV-tjänster där skyddsvärda intressen och uppgifter hanteras. Myndigheten kan utifrån detta exempelvis befara att en leverantör från en antagonistisk stat

Datum
2026-04-13

Diarienummer
Af-2026/0003 4468

genom tillgång till våra systemstöd ges en möjlighet till dissidentkartläggning. Av den anledningen skulle myndigheten välkomna ett lagstöd i LOV för att kunna begränsa leverantörer och underleverantörer från tredjeland utan frihandelsavtal.

På Arbetsförmedlingens vägnar

Maria Hemström Hemmingsson

Martin Kruse

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Maria Hemström Hemmingsson. Ärendet har föredragits av avdelningsdirektör Martin Kruse.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även verksamhetsområdesdirektör för verksamhetsområde Verksamhetsstöd Anna Sandahl, verksjurist Johanna Sandell Tollart och kvalificerad handläggare Erika Moberg deltagit.

Beslutet fastställs digitalt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.